

OBSAH

Úvod	11
I. Oddíl	
1 Sociální politika, její podstata a základní charakteristika	17
1.1 Místo sociální politiky ve společenském systému	17
1.2 Pojetí sociální politiky	19
1.3 Základní principy sociální politiky	26
1.3.1 Princip sociální spravedlnosti	27
1.3.2 Princip sociální solidarity	32
1.3.3 Princip ekvivalence	34
1.3.4 Princip subsidiarity	37
1.3.5 Princip participace	39
1.4 Cíle sociální politiky a jejich charakter	40
1.4.1 Charakter sociálněpolitických cílů a způsob jejich tvorby	40
1.4.2 Vztah obyvatelstva k cílům (k sociální politice)	43
1.5 Souvislosti sociální a hospodářské politiky	44
2 Typy (modely) sociální politiky, její funkce a nástroje	50
2.1 Objekty a subjekty sociální politiky	50
2.2 Typy (modely) sociální politiky a model sociální politiky ČR	53
2.3 Funkce sociální politiky	57
2.4 Nástroje sociální politiky	65
3 Účast státu v sociální politice	73
3.1 Role státu v sociální politice	74
3.2 Podstata, příčiny vzniku a fungování welfare state (sociálního státu)	77
3.3 Výdaje na welfare state (sociální stát) v zemích EU	84
3.4 Převažující názory na účast státu v sociální politice	92
3.5 Koncept sociálního tržního hospodářství	95

4	Proces transformace sociální politiky	102
4.1	Charakteristika „socialistické sociální politiky“	102
4.2	Obecná charakteristika procesu transformace	104
4.3	Sociální reforma	107
4.4	Orientace procesu transformace v dalším období	111
5	Chudoba a sociální vyloučení	117
5.1	Chudoba a problém chudoby v české společnosti	117
5.1.1	Koncepty chudoby	119
5.1.2	Nejčastější příčiny chudoby	123
5.1.3	Nástroje a měření chudoby	126
5.1.4	Hlavní možné způsoby řešení chudoby	128
5.1.5	Charakteristika a výskyt chudoby v ČR po roce 1989	132
5.2	Chudoba, sociální vyloučení a Evropský proces sociálního začleňování	137
5.2.1	Koncept sociálního vyloučení	137
5.2.2	Evropský proces sociálního začleňování	140
6	Vývoj sociální politiky a sociální politika Evropské unie	151
6.1	Stručná charakteristika vývoje sociální politiky	152
6.1.1	První vývojová etapa	153
6.1.2	Druhá vývojová etapa	155
6.2	Hledání sociální politiky Evropské unie	159
6.3	Strategie modernizace sociální ochrany	163
6.3.1	Měnicí se prostředí systémů sociální ochrany	163
6.3.2	Základní cíle modernizace sociální ochrany	166

II. Oddíl

7	Sociální zabezpečení v sociálním systému společnosti	175
7.1	Vymezení sociálního zabezpečení	175
7.2	Základní faktory sociálního zabezpečení	179
7.2.1	Ekonomické faktory	180
7.2.2	Společensko-politické faktory	181
7.2.3	Demografické faktory	182
7.3	Nová koncepce sociálního zabezpečení	184
7.3.1	Minulý vývoj sociálního zabezpečení	184
7.3.2	Principy koncepce sociálního zabezpečení	188
7.3.3	Obecná teorie konstrukce dávky	190

8	Financování systému důchodového zabezpečení	196
8.1	Základní možnosti financování systému důchodového zabezpečení	196
8.1.1	Základní typy penzijních plánů	198
8.1.2	Základní typy konstrukce důchodového systému. . .	199
8.1.3	Valorizace v důchodovém zabezpečení	201
8.2	Financování důchodového zabezpečení	204
8.2.1	Nedostatky způsobu financování důchodového zabezpečení do roku 1993	204
8.2.2	Způsob financování důchodů od roku 1993.	205
8.3	Základní principy uspořádání systémů důchodového zabezpečení ve vyspělých zemích Evropy	209
8.3.1	Otevřená metoda koordinace a důchodové systémy v Evropě	211
8.3.2	Závěry pro Českou republiku ve sféře důchodového zabezpečení.	214
9	Důchodové pojištění.	218
9.1	Zabezpečované životní situace	218
9.2	Dávky důchodového pojištění	219
9.3	Vývoj a perspektivy důchodového pojištění	229
9.3.1	Důchodová reforma v ČR	236
10	Penzijní připojištění	241
10.1	Význam penzijního připojištění	241
10.2	Základní charakteristika penzijního připojištění	243
10.3	Dávky penzijního připojištění.	247
10.4	Dosavadní průběh penzijního připojištění.	249
10.5	Zaměstnanecské penzijní připojištění a komerční důchodové pojištění	252
11	Nemocenské pojištění	256
11.1	Základní změny v nemocenském pojištění od 1. 1. 2009.	257
11.1.1	Zvýšení zainteresovanosti zaměstnavatelů na výši pracovní neschopnosti svých zaměstnanců	257
11.1.2	Způsob výplaty dávek	258
11.2	Zabezpečované životní situace	260

11.3	Základní dávky nemocenského pojištění	261
11.4	Nemocenské pojištění v roce 2010	265
11.4.1	Finanční vyrovnanost systému	266
12	Státní sociální podpora	270
12.1	Charakteristika systému státní sociální podpory	270
12.2	Konstrukce dávek státní sociální podpory	272
12.3	Možnosti změn systému státní sociální podpory	283
13	Sociální pomoc	286
13.1	Charakteristika systému sociální pomoci	286
13.2	Životní minimum	288
13.3	Základní nástroje sociální pomoci	292
13.4	Východiska dalšího vývoje systému sociální pomoci	303
14	Politika zaměstnanosti	309
14.1	Specifika trhu práce a nezaměstnanost	310
14.2	Charakteristika nezaměstnanosti a její důsledky	312
14.2.1	Charakteristika nezaměstnanosti	312
14.2.2	Ekonomické a sociální důsledky nezaměstnanosti	316
14.3	Politika zaměstnanosti	318
14.4	Trh práce a politika zaměstnanosti v ČR po roce 1989	321
14.4.1	Situace na trhu práce a míra nezaměstnanosti	322
14.4.2	Politika zaměstnanosti	325
15	Zdravotní politika	335
15.1	Východiska a předpoklady zdravotní politiky	340
15.2	System zdravotní péče a úloha státu v tomto systému	342
15.3	Zdravotní pojištění jako zdroj financování zdravotnictví	350
15.4	Problematika spojená s transformací nového systému zdravotní péče v ČR	358
15.4.1	Veřejné zdravotní pojištění v ČR	360
15.4.2	Poskytovatelé zdravotní péče	364
15.4.3	Poskytování a úhrada zdravotní péče pojištěncům	366
15.4.4	Účinnost systému úhrad	371

16 Rodinná politika	374
16.1 Proměny podoby rodin a rodinného chování	374
16.2 Systémy podpory rodin a vývoj rodinné politiky	378
16.3 Základní charakteristiky vývoje rodinné politiky a jejích nástrojů v ČR	380
16.4 Transformační proces rodinné politiky v ČR	383
16.5 Nástroje podpory rodin	384
16.5.1 Přímá podpora rodin	385
16.5.2 Nepřímá podpora rodin	386
16.6 Slučitelnost profesních a rodičovských polí	388
16.7 Demografická situace v ČR – rodina ve stárnoucím světě	392
17 Bytová politika	399
17.1 Charakteristiky bydlení	399
17.2 Úloha státu v bydlení	401
17.3 Typy bytových systémů a nástroje bytové politiky	401
— 17.3.1 Typy bytových systémů	402
17.3.2 Nástroje bytové politiky	404
17.3.3 Sociální bydlení	406
17.4 Transformace bytové politiky v České republice	411
17.5 Vybrané programy státní podpory bydlení v České republice	418
17.5.1 Program podpory výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury	418
17.5.2 Program podpory výstavby domů s pečovatelskou službou	421
17.5.3 Programy podpory všech typů bydlení	423
17.5.4 Podpora výstavby podporovaných bytů	429
17.6 Regenerace a reprodukce bytového fondu v České republice	431
17.7 Hlavní charakteristiky bydlení v evropském kontextu	435
18 Vzdělávací politika	441
18.1 Postavení vzdělání ve společnosti a jeho funkce	442
18.2 Vzdělávací politika, její obsah, cíle a principy	446
18.3 Hlavní rysy vzdělávací politiky ČR před rokem 1989 ...	456

18.4	Změny ve vzdělávací politice po roce 1989, její problémy a další žádoucí orientace	458
18.4.1	Úloha státu a ostatních subjektů ve vzdělávací politice	459
18.4.2	Zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávání a kvality vzdělávacích efektů	461
18.4.3	Financování a efektivnost ve vynakládání finančních zdrojů.	463
18.5	Vzdělávací systém ČR	465
19	Problémy a trendy ve vývoji budoucí české sociální politiky . . .	476
19.1	Pravděpodobné trendy v sociální politice na počátku nového tisíciletí	476
19.2	Obsahové zaměření sociální politiky	478
19.3	Role státu v sociální politice.	480
19.4	Solidarita v sociální politice	484
	Resumé	492
	Summary	494
	Seznam literatury	496
	Tabulková příloha	505
	Rejstřík	537